

นิพนธ์ต้นฉบับ

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพของ
นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเลยจักรีวรรณ เหลืองงาม⁽¹⁾, พรพิมล ชูพานิช^{(2)*}

วันที่ได้รับต้นฉบับ: 18 พฤศจิกายน 2568

วันที่ได้รับแก้ไข: 11 ธันวาคม 2568

วันที่ตอบรับการตีพิมพ์: 12 ธันวาคม 2568

* ผู้รับผิดชอบบทความ

Email: pompch@kku.ac.th

(1) นักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต
คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น(2) สาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข การส่งเสริม
สุขภาพ โภชนาการ คณะสาธารณสุขศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทคัดย่อ

ปัจจุบันการดำเนินชีวิตที่เร่งรีบทำให้หลายคนรับประทานอาหารไม่เพียงพอหรือไม่ครบถ้วน ส่งผลให้ความนิยมในการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มนักศึกษาระดับอุดมศึกษา การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพ และหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพในนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงวิเคราะห์แบบภาคตัดขวาง กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 396 คน ทำการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ กับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพด้วยสถิติการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกพหุตัวแปร นำเสนอผลด้วยค่าอัตราส่วนโอกาสพร้อมด้วยค่าช่วงเชื่อมั่นร้อยละ 95

ผลการศึกษา พบว่า ตัวอย่างมีพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพ ร้อยละ 68.43 ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารที่นิยมบริโภคมากที่สุด คือ วิตามิน ร้อยละ 51.26 รองลงมา คือ คอลลาเจน ร้อยละ 41.41 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพ ได้แก่ คณะที่ศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระดับของปัจจัยเอื้อ โดยเมื่อเปรียบเทียบกับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ พบว่า นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีโอกาสบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพมากกว่า 2.73 เท่า (95% CI: 1.43-5.19) คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม 2.87 เท่า (95% CI: 1.51-5.48) คณะวิทยาการจัดการ 3.36 เท่า (95% CI: 1.65-6.81) และคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 9.03 เท่า (95% CI: 1.93-42.11) ตามลำดับ นักศึกษาที่มีรายได้ตั้งแต่ 5,000 บาทขึ้นไปมีโอกาสบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพมากกว่ากลุ่มที่มีรายได้น้อยกว่า 5,000 บาท 2.04 เท่า (95% CI: 1.28-3.25) กลุ่มที่มีระดับปัจจัยเอื้อปานกลางและสูงมีโอกาสบริโภคเพิ่มขึ้น 4.48 เท่า (95% CI: 1.69-10.25) และ 6.06 เท่า (95% CI: 2.46-14.91) ตามลำดับ ดังนั้น การส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารอย่างปลอดภัยและเหมาะสมในกลุ่มนักศึกษาจึงมีความจำเป็น

คำสำคัญ: ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์, ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพ, พฤติกรรมการบริโภค
นักศึกษาปริญญาตรี

Original Article

Factors Associated with Dietary Supplement Consumption Behavior among Undergraduate Students at Loei Rajabhat University

Chakkreewan Lueangam⁽¹⁾, Pompimon Chupanit^{(2)*}

Received Date: November 18, 2025

Revised Date: December 11, 2025

Accepted Date: December 12, 2025

* Corresponding author

Email: pompch@kku.ac.th

(1) Master of Public Health Student,
Faculty of Public Health, Khon Kaen
University(2) Department of Public Health
Administration, Health Promotion, and
Nutrition, Faculty of Public Health,
Khon Kaen University

Abstract

Currently, the fast-paced nature of modern life has led to insufficient or unbalanced nutritional intake for many individuals. Consequently, the popularity of health dietary supplement consumption is trending upwards, particularly among higher education students. This research aimed to survey health dietary supplement consumption behaviors and identify factors associated with such behaviors among undergraduate students at Loei Rajabhat University.

The study design was cross-sectional analytic research. The sample consisted of 396 undergraduate students, selected via multi-stage sampling. Data were collected using questionnaires and analyzed using descriptive and inferential statistics. The associations between various factors and supplement consumption behaviors were tested using multiple logistic regression analysis. Results are presented as Odds Ratios (OR) with 95% Confidence Intervals (95% CI).

The results showed that 68.43% of the participants consumed health dietary supplements. The most popular supplements were vitamins (51.26%), followed by collagen (41.41%). Factors associated with health dietary supplement consumption included the faculty of study, average monthly income, and the level of enabling factors.

When compared to students from the Faculty of Education, students from the Faculty of Science and Technology were 2.73 times more likely to consume supplements (95% CI: 1.43-5.19), followed by the Faculty of Industrial Technology (OR=2.87, 95% CI: 1.51-5.48), the Faculty of Management Science (OR=3.36, 95% CI: 1.65-6.81), and the Faculty of Humanities and Social Sciences (OR=9.03, 95% CI: 1.93-42.11), respectively.

Students with a monthly income of 5,000 Baht or more were 2.04 times more likely to consume supplements compared to those with an income of less than 5,000 Baht (95% CI: 1.28-3.25). Additionally, participants with moderate and high levels of enabling factors had a higher likelihood of consumption by 4.48 times (95% CI: 1.69-10.25) and 6.06 times (95% CI: 2.46-14.91), respectively. Therefore, it is necessary to promote knowledge regarding the safe and appropriate selection of dietary supplements among students.

Keywords: Associated Factors, Dietary Supplements, Consumption Behavior, Undergraduate Students

บทนำ

ปัจจุบันการดำเนินชีวิตที่เร่งรีบทำให้หลายคนรับประทานอาหารไม่เพียงพอหรือไม่ครบถ้วน ส่งผลให้ความนิยมในการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพหมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่ใช้รับประทานนอกเหนือจากการรับประทานอาหารหลักตามปกติ โดยมีมุ่งหวังเพื่อเสริมอาหารหรือสารอื่นๆ ที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพร่างกายอาจจะอยู่ในรูปแบบ เม็ด แคปซูล ผง เกล็ด ของเหลวหรือลักษณะอื่น (สำนักคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข, 2566) จากการวิจัยที่ผ่านมาพบว่า ความชุกในการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารในนักศึกษามหาวิทยาลัยค่อนข้างสูงอยู่ที่ร้อยละ 30-60 (Islam et al., 2021; Elsahoryi et al., 2023; ชูติมา ดวงจันทร์ & เบญจา มุกตพันธุ์, 2558; จารุวรรณ พิงบุญ, กิตติศักดิ์ ศรีสุข, & กรรณิการ์ รุ่งราตรี, 2565) ถึงแม้ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารจะมีประโยชน์ แต่หากบริโภคโดยขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง อาจนำมาซึ่งความเสี่ยงและอันตรายต่อสุขภาพได้ (Elsahoryi et al., 2023) สำหรับการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารในกลุ่มนักศึกษาระดับอุดมศึกษา มีปัจจัยและเหตุผลที่หลากหลายแตกต่างกันไป จากการศึกษาก่อนหน้านี้ พบว่าเหตุผลในการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร ได้แก่ เพื่อเสริมสร้างสุขภาพให้แข็งแรง ช่วยผ่อนคลายให้เรียนหนังสือได้ดีขึ้น และป้องกันโรคต่างๆ เป็นต้น (จารุวรรณ พิงบุญ, กิตติศักดิ์ ศรีสุข, & กรรณิการ์ รุ่งราตรี, 2565; ชูติมา ทับทิม & เบญจา มุกตพันธุ์, 2558; Elsahoryi et al., 2023; Kobayashi, Sato, Umegaki, & Chiba, 2017) ขณะที่ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ครอบครัว การมีโรคประจำตัว ความรู้ที่มี และทัศนคติที่มีต่อผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร เป็นต้น (ชูติมา ทับทิม & เบญจา มุกตพันธุ์, 2558; Elsahoryi et al., 2023; Kobayashi, Sato, Umegaki, & Chiba, 2017)

การศึกษาพฤติกรรมสุขภาพและการค้นหาปัจจัยที่เกี่ยวข้องสามารถอธิบายได้ด้วยกรอบแนวคิด PRECEDE model ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหา และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพได้อย่างครอบคลุม โดยพิจารณาจาก

ปัจจัยนำ (Predisposing Factors) ปัจจัยเอื้อ (Enabling Factors) อันได้แก่ ได้แก่ รายได้ ความสามารถในการเข้าถึงบริการหรือแหล่งจำหน่าย ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร การได้รับข้อมูลข่าวสารผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร และปัจจัยเสริม (Reinforcing Factors) อันได้แก่ คำแนะนำ การสนับสนุนจากเพื่อนหรือคนในครอบครัว ในการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพ ที่มีอิทธิพลต่อการแสดงออกของพฤติกรรมสุขภาพ (Green et al., 2022) อย่างไรก็ตาม การศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพในนักศึกษาที่ใช้กรอบแนวคิดดังกล่าวยังมีจำกัด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพในนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย โดยประยุกต์ใช้กรอบแนวคิด PRECEDE model ผลการวิจัยที่ได้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาแนวทางหรือมาตรการในการส่งเสริมพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารที่เหมาะสมและปลอดภัยในกลุ่มนักศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อสำรวจพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพ และศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพในนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงวิเคราะห์ในรูปแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional analytical study) ดำเนินการเก็บข้อมูลในเดือนตุลาคม-พฤศจิกายน พ.ศ. 2567

● ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเลยที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา พ.ศ. 2567 จำนวน 6,011 คน อนาคตกลุ่มตัวอย่างคำนวณโดยใช้สูตรประมาณค่าสัดส่วนเมื่อทราบขนาดของประชากร (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2553) ดังนี้

$$n = \frac{NZ_{\alpha}^2 pq}{[e^2(N-1)] + [Z_{\alpha}^2 pq]}$$

โดย Z คือ ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 (มีค่า 1.96) e คือ ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ ร้อยละ 5 (มีค่า 0.05) p คือ ค่าสัดส่วนของคนที่บริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารอ้างอิงจากการวิจัยก่อนหน้านี้ มีค่า 0.65 (ชุดิมา ทับทิม & เบญจา มุกตพันธุ์, 2558) และ q หาได้จาก $1 - p$ เมื่อนำไปแทนค่าในสูตรได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 330 คน ผู้วิจัยได้เพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 20 เพื่อป้องกันการสูญหายของข้อมูล ดังนั้นขนาดตัวอย่างทั้งหมดที่ใช้ในการวิจัย คือ 396 คน

ในการวิจัยครั้งนี้มีเกณฑ์ในการคัดเลือกเข้า คือ นักศึกษาไทยที่มีอายุระหว่าง 18–24 ปี กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ประจำปีการศึกษา พ.ศ. 2567 และยินยอมเข้าร่วมในโครงการวิจัยสำหรับเกณฑ์ที่คัดออก คือ ผู้ที่ตอบแบบสอบถามได้ไม่ครบถ้วน หรืออยู่ระหว่างการลาพักการศึกษาหรือลาป่วยไม่ได้มาเรียน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) เริ่มจากแบ่งนักศึกษาออกเป็น 5 คณะ ได้แก่ คณะครุศาสตร์ (จำนวน 2,319 ราย สุ่ม 156 ราย) คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (จำนวน 1,138 ราย สุ่ม 73 ราย) คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม (จำนวน 1,326 ราย สุ่ม 86 ราย) คณะวิทยาการจัดการ (จำนวน 953 ราย สุ่ม 64 ราย) และคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (จำนวน 275 ราย สุ่ม 17 ราย) จากนั้นสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของนักศึกษาแต่ละคณะ (proportional stratified sampling) โดยจัดเรียงรายชื่อนักศึกษาในแต่ละคณะตามชั้นปี และทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยใช้สูตร $k = N/n$ เมื่อ N คือ จำนวนนักศึกษาในคณะนั้นๆ และ n คือ จำนวนนักศึกษาที่จะถูกสุ่มในคณะนั้นๆ จนได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างครบ 396 คน

● เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นใหม่ ประกอบด้วย 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ คณะที่ศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน โรคประจำตัวที่พบบ่อย เป็นต้น

ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพ (ปัจจัยนำ) จำนวน

10 ข้อ เป็นข้อคำถามแล้วให้เลือกตอบ ถูก ผิด และไม่แน่ใจ มีเกณฑ์ให้คะแนน คือ ตอบคำถามถูกได้ 1 คะแนน ตอบคำถามผิดหรือไม่แน่ใจได้ 0 คะแนน โดยแบ่งระดับความรู้ออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับต่ำ (ร้อยละ 60 หรือ 0–5 คะแนน) ระดับปานกลาง (ร้อยละ 60–79 หรือ 6–7 คะแนน) ระดับสูง (ร้อยละ 80 ขึ้นไป หรือ 8–10 คะแนน)

ส่วนที่ 3 ทศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพ (ปัจจัยนำ) จำนวน 12 ข้อ คำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าแบบลิเคิร์ต (Likert scale) มี 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุด โดยเรียงคะแนนจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ 5 ไปถึง 1 คะแนน ตามลำดับ สามารถแบ่งระดับทัศนคติและค่านิยม ออกเป็น 3 ระดับตามเกณฑ์ของ Best (1997) ได้แก่ ระดับต่ำ (12–27 คะแนน) ระดับปานกลาง (28–43 คะแนน) และระดับสูง (44–60 คะแนน)

ส่วนที่ 4 ปัจจัยเอื้อ จำนวน 4 ข้อ ตัวอย่างคำถาม เช่น ท่านสามารถเข้าถึงและซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารมาบริโภคได้ง่ายและสะดวก ผ่านทางออนไลน์หรือโทรศัพท์ และปัจจัยเสริม จำนวน 4 ข้อ ตัวอย่างคำถาม เช่น สื่อโฆษณา/แหล่งข้อมูลข่าวสารผลิตภัณฑ์เสริมอาหารทางโทรทัศน์ทำให้ท่านตัดสินใจที่จะบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารมากขึ้น คำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าแบบลิเคิร์ต (Likert scale) มี 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุด โดยเรียงคะแนนจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ 5 ไปถึง 1 คะแนน ตามลำดับ สามารถแบ่งระดับปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม ออกเป็น 3 ระดับตามเกณฑ์ของ Best (1997) ได้แก่ ระดับต่ำ (4–9 คะแนน) ระดับปานกลาง (10–15 คะแนน) และระดับสูง (16–20 คะแนน)

ส่วนที่ 5 พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพ มีลักษณะแบบสอบถามแบบเลือกตอบ ได้แก่ ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมาท่านได้บริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารฯ ชนิดของผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร ประเภทของผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร ความถี่ในการบริโภค เหตุผลที่บริโภค แหล่งที่ซื้อ เป็นต้น

● การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่านตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับตัวชี้วัด (Item-Objective Congruence Index: IOC) มีค่าเท่ากับ 0.75 การหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน หาความเชื่อมั่นความรู้อำนาจ โดยใช้สูตรครูดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson: KR) หรือ KR 20 ได้เท่ากับ 0.85 และวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นตามวิธีของ Cronbach ได้เท่ากับ 0.80 ในส่วนของภาพรวมของแบบสอบถาม

● การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตพื้นที่เพื่อเข้าไปเก็บข้อมูล และทำการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของแต่ละคณะให้ช่วยประชาสัมพันธ์ หลังจากนั้นทำการนัดหมายวันและเวลาในการเก็บข้อมูล โดยให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง เมื่อตอบเสร็จแล้วให้ส่งแบบสอบถามคืนโดยการใส่ลงในกล่องที่ผู้วิจัยจัดเตรียมไว้ให้

● การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) นำเสนอด้วยจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์หาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุโลจิสติก (Multiple logistic regression) โดยไม่กินจะระบุเป็น 0 และกินเป็น 1 ด้วยวิธีคัดออกทีละตัวแปร (Backward elimination) หาโมเดลสุดท้ายที่ดีที่สุด โดยพิจารณาจากค่า Likelihood ratio test นำเสนอด้วยค่า Adjusted odds ratio (Adjusted OR) พร้อมด้วยค่าช่วงเชื่อมั่นร้อยละ 95 (95% confidence interval; 95%CI) และค่า p-value

● การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยในครั้งนี้ได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น หมายเลขสำคัญโครงการ HE672145 เมื่อวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2567 สิ้นสุด 5 สิงหาคม พ.ศ. 2568

ผลการวิจัย

● ลักษณะข้อมูลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 67.17 มีอายุเฉลี่ย 20 ปี (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.26 ปี)

กำลังศึกษาอยู่ในคณะครุศาสตร์ ร้อยละ 39.9 รองลงมาคือ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม 21.21 และอยู่ในชั้นปีที่ 2 ร้อยละ 39.65 กลุ่มตัวอย่างครึ่งหนึ่งมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน (เมื่อหักค่าที่พักแล้ว) ตั้งแต่ 5,000 บาทขึ้นไป ร้อยละ 51.77 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัว ร้อยละ 91.16 และส่วนใหญ่พักอาศัยที่หอพัก ร้อยละ 86.87 ดังแสดงในตารางที่ 1

● ระดับความรู้ ระดับทัศนคติและค่านิยม ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม เกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพ

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพในระดับสูง ร้อยละ 52.5 ขณะที่ มีทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพอยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 52.52 ในด้านระดับปัจจัยเอื้อและปัจจัยเสริม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 68.43 และร้อยละ 62.88 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 2

● พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพ

ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา กลุ่มตัวอย่างเคยบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพ ร้อยละ 68.43 โดยผลิตภัณฑ์เสริมอาหารฯ ที่กลุ่มตัวอย่างนิยมบริโภคมากที่สุด คือ วิตามิน ร้อยละ 51.26 รองลงมา คือ คอลลาเจน ร้อยละ 41.41 ประเภทผลิตภัณฑ์เสริมอาหารฯ ที่กลุ่มตัวอย่างรับประทานส่วนใหญ่มีส่วนประกอบหรือสารอาหารเพียงตัวเดียว ร้อยละ 56.82 รูปแบบผลิตภัณฑ์เสริมอาหารฯ ที่กลุ่มตัวอย่างชอบบริโภค คือ รูปแบบเม็ด ร้อยละ 47.98 กลุ่มตัวอย่างกินครั้งรับประทานผลิตภัณฑ์เสริมอาหารฯ ทุกวัน (ร้อยละ 53.03) เหตุผลในการรับประทานผลิตภัณฑ์เสริมอาหารฯ ส่วนใหญ่ตอบว่า เพื่อบำรุงผิวพรรณ ร้อยละ 47.73 และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารฯ มารับประทานเอง ร้อยละ 68.43 ค่าใช้จ่ายในการซื้อแต่ละครั้ง น้อยกว่า 5000 บาท ร้อยละ 92.67 คุณลักษณะที่ทำให้ตัดสินใจเลือกบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร คือ มีใบรับรองที่ได้มาตรฐานจากองค์กรที่น่าเชื่อถือ เช่น ออย.ร้อยละ 70.96 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตัดสินใจจะบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารฯ ต่อ ร้อยละ 63.39 ดังแสดงในตารางที่ 3

● ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพ

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพ ได้แก่ คณะที่ศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระดับของปัจจัยเอื้อ เมื่อพิจารณาจากคณะที่ศึกษาโดยเปรียบเทียบกับนักศึกษาคณะครุศาสตร์พบว่า นักศึกษาในคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีโอกาสบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพ 2.73 เท่า (95% CI=1.43-5.19) คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม 2.87 เท่า (95% CI=1.51-5.48) คณะวิทยาการจัดการ 3.36 เท่า (95% CI=1.65-6.81) และคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 9.03 เท่า (95% CI=1.93-42.11) ตามลำดับ นอกจากนี้ นักศึกษาที่มีรายได้ตั้งแต่ 5,000 บาทขึ้นไปมีโอกาสที่จะบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพมากกว่ากลุ่มที่มีรายได้น้อยกว่า 5,000 บาท เป็น 2.04 เท่า (95% CI=1.28-3.25) และกลุ่มตัวอย่างที่มีปัจจัยเอื้อระดับปานกลางถึงระดับสูง มีโอกาสบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพมากกว่ากลุ่มที่มีปัจจัยเอื้อระดับต่ำ 4.48 เท่า (95% CI=1.69-10.25) และ 6.06 เท่า (95% CI=2.46-14.91) ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 4

บทสรุปและอภิปรายผล

ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งหนึ่งบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพ (ร้อยละ 68.43) โดยผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพที่กลุ่มตัวอย่างนิยมบริโภคมากที่สุด คือ มิตามิน ร้อยละ 51.62 เหตุผลส่วนใหญ่ในการรับประทานผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพ คือ เพื่อบำรุงผิวพรรณ ร้อยละ 47.73 และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพ ได้แก่ คณะที่ศึกษา การมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนตั้งแต่ 5,000 บาทขึ้นไป และระดับปัจจัยเอื้อปานกลางถึงสูง

จากผลการวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าสัดส่วนการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพในนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ค่อนข้างสูง สอดคล้องกับงานวิจัยก่อนหน้านี้ซึ่งทำการศึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมเคยบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร

ร้อยละ 73.5 (จุฑามาศ แก้วจันดี, เบญญาภา หลงชิน, & รจรินทร์ สิทธิโสม, 2567) และสอดคล้องกับการศึกษาในนักเรียนระดับปริญญาตรี กลุ่มคณะทางสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่พบว่า ความชุกของการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร ร้อยละ 65.3 โดยมีเหตุผลหลักในการบริโภค คือ เพื่อความสวยงามและบำรุงผิวพรรณ เช่นเดียวกับการวิจัยในครั้งนี้ (ชุดิมา ศรีทุมมา & เบญจา มุกตพันธุ์, 2558) และสอดคล้องกับการศึกษาในต่างประเทศที่ทำการศึกษากการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารในนักศึกษาปริญญาตรีจากสาขาวิชาต่างๆ ของมหาวิทยาลัยเบลเกรด (The University of Belgrade) ประเทศเซอร์เบีย จำนวน 914 คน พบความชุกของการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารในช่วงหนึ่งปีที่ผ่านมา ร้อยละ 55.70 โดยวิตามินและเกลือแร่เป็นผลิตภัณฑ์เสริมอาหารที่กลุ่มตัวอย่างนิยมบริโภคมากที่สุด (Vidović et al., 2022) และสอดคล้องกับการศึกษาในกลุ่มนักศึกษาต่างชาติชาวจีนและนักศึกษาชาวเกาหลี ที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยหลักสูตร 4 ปี ในประเทศเกาหลีใต้ จำนวน 852 คน พบว่า ความชุกของการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารอย่างน้อยหนึ่งครั้งในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา ในนักศึกษาจีน ร้อยละ 65 และนักศึกษาเกาหลี ร้อยละ 93 ตามลำดับ (Huang et al., 2023) โดยสรุป ผลการวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพในนักศึกษาระดับปริญญาตรียังมีแนวโน้มค่อนข้างสูง อาจเนื่องมาจากค่านิยมด้านสุขภาพและความงามที่เพิ่มขึ้นในกลุ่มวัยรุ่นและคนรุ่นใหม่ รวมถึงอิทธิพลจากสื่อโฆษณาและการตลาดออนไลน์ทำให้เข้าถึงข้อมูลและหาซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารได้สะดวกและง่ายขึ้น

สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพในการวิจัยนี้ได้แก่ คณะที่ศึกษา โดยนักศึกษาในคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ($OR_{Adj}=2.73$, 95% CI=1.43-5.19, 1.93-42.11) นักศึกษาในคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ($OR_{Adj}=2.87$, 95% CI=1.51-5.48) นักศึกษาในคณะวิทยาการจัดการ ($OR_{Adj}=3.36$, 95% CI=1.65-6.81) และนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ($OR_{Adj}=9.03$, 95% CI=1.93-42.11) มีโอกาสบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพมากกว่านักศึกษาคณะครุศาสตร์ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากความแตกต่าง

ด้านลักษณะและสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการดูแลสุขภาพของนักศึกษาในแต่ละคณะ นักศึกษาในคณะที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมถึงวิทยาการจัดการ อาจมีการเข้าถึงข้อมูล ข่าวสารและสื่อสุขภาพผ่านทางออนไลน์มากกว่า ทำให้มีความสนใจในการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพมากขึ้น ขณะเดียวกัน นักศึกษาในคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์อาจให้ความสำคัญกับภาพลักษณ์ บุคลิกภาพ และความงาม ทำให้มีการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารมากกว่า สอดคล้องกับการศึกษาก่อนหน้านี้ ที่พบว่าปัจจัยด้านสาขาวิชาที่เรียนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร โดยนักศึกษาที่เรียนในสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพและวิทยาศาสตร์มีแนวโน้มบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารมากกว่าสาขาอื่น (Vidović et al., 2022) นอกจากนี้ นักศึกษาที่มีรายได้ 5,000 บาทขึ้นไปมีโอกาสบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพ 2.04 เท่า (95% CI: 1.28-3.25) อาจเนื่องจากนักศึกษาที่มีรายได้สูงกว่ามีศักยภาพทางเศรษฐกิจและกำลังซื้อที่มากกว่า สอดคล้องกับแนวคิดของ Kotler & Armstrong (2020) ที่อธิบายว่าพฤติกรรมการบริโภคของบุคคลได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทางเศรษฐกิจ (economic factors) โดยรายได้เป็นตัวกำหนดขอบเขตของการบริโภคสินค้าและบริการเพื่อการดูแลสุขภาพ

(Kotler & Armstrong, 2020) และในผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า นักศึกษาที่มีระดับปัจจัยเอื้อปานกลาง ($OR_{Adj}=4.48$, 95% CI: 1.69-10.25) และระดับปัจจัยเอื้อสูง ($OR_{Adj}=6.06$, 95% CI: 2.46-14.91) มีโอกาสบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพมากกว่านักศึกษาที่มีระดับปัจจัยเอื้อต่ำ สอดคล้องกับงานวิจัยก่อนหน้านี้ ที่พบว่า ปัจจัยเอื้อ เช่น การได้รับคำแนะนำจากผู้อื่นและความถี่ในการซื้อผลิตภัณฑ์ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารของนักศึกษา (จุฑามาศ แก้วจันดี, เบญญาภา หลงชิน, & รจรินทร์ สิทธิโสม, 2567) และสอดคล้องกับแบบจำลอง PRECEDE model ที่ระบุว่าปัจจัยเอื้อมีความสำคัญในการสนับสนุนพฤติกรรมสุขภาพ ซึ่งในที่นี้คือ พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพ (Green & Kreuter, 2005)

สรุป พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพในนักศึกษาระดับปริญญาตรียังมีสัดส่วนที่ค่อนข้างสูง ดังนั้น การให้ความรู้และคำแนะนำที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเลือกใช้และบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพอย่างปลอดภัยและเหมาะสมจึงมีความจำเป็นสำหรับนักศึกษาในระดับปริญญาตรี เพื่อป้องกันการใช้หรือการบริโภคที่เกินจำเป็นซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพตามมาได้

เอกสารอ้างอิง

- จุฑามาศ แก้วจันดี, เบญญาภา หลงชิน, & รจรินทร์ สิทธิโสม. (2567). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ. *วารสารสิ่งแวดล้อมศึกษาและสุขภาพ*, 9(2), 636-643.
- จรรุวรรณ พิงบุญ, กิตติศักดิ์ ศรีสุข, & กรรณิการ์ รุ่งราตรี. (2565). พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ของนิสิตพยาบาล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. *วารสารการพยาบาลและการศึกษา*, 15(1), 1-17.
- ชุดิมา ดวงจันทร์, & เบญจา มุกตพันธุ์. (2558). พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารในนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะทางด้านสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. *วารสารสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 7 ขอนแก่น*, 22(2), 29-40.
- บุญธรรม กิจปรีดาภิรุทธิ์. (2553). *เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย*. กรุงเทพฯ: ศรีอนันต์การพิมพ์.
- สำนักคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข. (2566). *คู่มือการขออนุญาตผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร*. กรุงเทพฯ: องค์การส่งเสริมการค้าผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์.
- อรุณ จิรวรรณกุล. (2558). *สถิติทางวิทยาศาสตร์สุขภาพเพื่อการวิจัย*. กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒน์.
- Alfawaz, H. A., Khan, N., AlOteabi, N., Hussain, S. D., & Al-Daghri, N. M. (2017). Factors associated with dietary supplement use in Saudi pregnant women. *Reproductive Health*, 14(1), 104.
- Best, J. W. (1997). *Research in education* (7th ed.). Boston: Allyn and Bacon.
- Chen, F., Du, M., Blumberg, J. B., Chui, K. K. H., Ruan, M., Rogers, G. T., et al. (2019). Association among dietary supplement use, nutrient intake, and mortality among US adults: A cohort study. *Annals of Internal Medicine*, 170(9), 604-613.

- Elsahoryi, N., Al-Sawalha, N. A., Al-Zumot, A. F., Al-Maaitah, O. H., Abuteen, B., & Al-Maqably, A. A. (2023). Prevalence and correlates of dietary supplement use among university students in Jordan: A cross-sectional study. *BMC Nutrition*, 9(1), 13.
- Green, L. W., & Kreuter, M. W. (2005). *Health program planning: An educational and ecological approach Volume. 4*. New York: McGraw-Hill.
- Green, L. W., Gielen, A. C., Ottoson, J. M., Peterson, K. E., & Kreuter, M. W. (2022). *Health program planning, implementation, and evaluation: An applied approach*. Baltimore: Jones & Bartlett Learning.
- Huang, L., Yoo, H. J., Abe, S., & Yoon, J. (2023). Dietary supplement use and its related factors among Chinese international and Korean college students in South Korea. *Nutrition Research and Practice*, 17(2), 341-355.
- Islam, M. A., Al-Karasneh, A. F., Rizvi, M., Nisa, Z. U., Albakheet, A. M., Alshagawi, M. A., et al. (2021). Prevalence, reasons, and determinants of dietary supplements use among undergraduate female students of health and non-health colleges in a Saudi public university. *PloS One*, 16(3), e0247295.
- Knapik, J. J., Trone, D. W., Steelman, R. A., Farina, E. K., & Lieberman, H. R. (2021). prevalence of and factors associated with dietary supplement use in a stratified, random sample of US Military Personnel: The US Military dietary supplement use study. *The Journal of Nutrition*, 151(11), 3495-3506.
- Kobayashi, M., Sato, M., Umegaki, K., & Chiba, T. (2017). Supplement use among university students in Japan: A cross-sectional study. *Journal of Nutritional Science*, 6, e25.
- Kotler, P., & Armstrong, G. (2020). *Principles of marketing* (10th ed.). Pearson Education.
- Vidović, B., Đuričić, B., Odalović, M., Milošević Georgiev, A., & Tadić, I. (2022). Dietary supplements use among Serbian undergraduate students of different academic fields. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(17), 11036.

ตารางที่ 1 ลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	110	27.78
หญิง	266	67.17
LGBTQIA+	20	5.05
อายุเฉลี่ย $\pm$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ปี)	20 $\pm$ 1.26	
คณะที่ศึกษา		
คณะครุศาสตร์	158	39.90
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	70	17.68
คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม	84	21.21
คณะวิทยาการจัดการ	64	16.16
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	20	5.05
ชั้นปีที่ศึกษา		
ชั้นปีที่ 1	83	20.96
ชั้นปีที่ 2	157	39.65
ชั้นปีที่ 3	122	30.81
ชั้นปีที่ 4	34	8.59
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (เมื่อหักค่าที่พักแล้ว) (บาท)		
น้อยกว่า 5,000	191	48.23
5,000 บาทขึ้นไป	205	51.77

ตารางที่ 1 ลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ลักษณะข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
โรคประจำตัว		
ไม่มีโรคประจำตัว	361	91.16
มี	35	8.84
ที่พักอาศัย		
บ้านตนเอง	43	10.86
หอพัก	344	86.87
บ้านเช่า	9	2.27

ตารางที่ 2 ระดับความรู้ ทักษะคิดและค่านิยม ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม เกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพ

ระดับ	จำนวน (ร้อยละ)		
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง
ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพ	53 (13.4)	135 (34.1)	208 (52.5)
ทักษะคิดและค่านิยมเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพ	208 (52.52)	135 (34.09)	53 (13.38)
ปัจจัยเอื้อ	74 (18.69)	271 (68.43)	51 (12.88)
ปัจจัยเสริม	68 (17.17)	249 (62.88)	79 (19.95)

ตารางที่ 3 พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพของกลุ่มตัวอย่าง

พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพ	จำนวน (ร้อยละ)
1. การบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา	
ไม่เคย	125 (31.57)
เคย	271 (68.43)
2. ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารที่เคยบริโภค (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	
วิตามิน เช่น วิตามินซี วิตามินบี วิตามินเอ เป็นต้น	203 (51.26)
คอลลาเจน	164 (41.41)
น้ำผลไม้สกัดเข้มข้น (เช่น พ룬เบอรี่ มะเขือเทศ)	95 (23.99)
แร่ธาตุ เช่น แคลเซียม ธาตุเหล็ก สังกะสี เป็นต้น	84 (21.21)
โปรตีนสกัดหรือเวย์	80 (20.20)
ซูเปอร์ฟู้ด	67 (16.92)
น้ำมันปลา	60 (15.15)
กลูต้าไธโอน	54 (13.64)
รังนก	48 (12.12)
อื่น ๆ เช่น พวกราสน้ำมันพริกไทย	2 (0.51)
3. ประเภทของผลิตภัณฑ์เสริมอาหารที่บริโภค	
มีส่วนประกอบหรือสารอาหารเพียงตัวเดียว เช่น วิตามินซีอย่างเดียว โยเกิร์ตอย่างเดียว เวย์โปรตีน เป็นต้น	225 (56.82)
มีส่วนประกอบหรือสารอาหารอย่างน้อย 2 ชนิด เช่น วิตามินซี+ สังกะสี (Zinc) คอลลาเจน	171 (43.18)
4. รูปแบบผลิตภัณฑ์เสริมอาหารที่บริโภค	
เม็ด	190 (47.98)
แคปซูล	76 (19.19)
น้ำ	87 (21.97)
ผง	41 (10.35)
อื่น ๆ เช่น ผงและเม็ด	2 (0.51)
5. ความถี่ในการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร	
ทุกวัน	210 (53.03)
สัปดาห์ละ 4-5 ครั้ง	33 (8.33)
สัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง	80 (20.20)

ตารางที่ 3 พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพ	จำนวน (ร้อยละ)
5. ความถี่ในการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร (ต่อ)	
เดือนละ 2-3 ครั้ง	18 (4.55)
เดือนละ 1 ครั้ง	12 (3.03)
2-3 เดือนต่อครั้ง	15 (3.79)
นานกว่า 3 เดือนต่อครั้ง	28 (7.07)
6. เหตุผลในการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	
ต้องการหายจากอาการอ่อนเพลีย เจ็บป่วยง่าย	65 (16.41)
ทดแทนสารอาหารที่ร่างกายได้รับไม่เพียงพอ	125 (31.57)
เพื่อบำรุงผิวพรรณ	189 (47.73)
เพื่อป้องกันโรค	50 (12.63)
เพื่อหวังผลรักษาทางการแพทย์ เช่น ลดระดับน้ำตาลในเลือด ลดระดับไขมันในเลือด เป็นต้น	21 (5.30)
เพื่อลดน้ำหนัก	41 (10.35)
เพื่อสร้าง/เพิ่มกล้ามเนื้อ	69 (17.42)
เพิ่มความจำ บำรุงสมอง	102 (25.76)
อื่น ๆ เช่น เพื่อช่วยการบำรุงสายตา	8 (2.02)
7. แหล่งที่ซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร	
ไม่ได้ซื้อเอง มีคนซื้อให้ เช่น พ่อแม่ หรือพี่สาวพี่ชาย	125 (31.57)
ซื้อเอง (แหล่งที่ซื้อบ่อยที่สุด)	
ตัวแทนจำหน่าย/ขายตรง	36 (9.09)
ร้านขายยา	42 (10.61)
ห้างสรรพสินค้า	30 (7.58)
ร้านค้าปลีก	1 (0.25)
ส่งทางอินเทอร์เน็ต/ออนไลน์	87 (21.97)
โทรศัพท์สั่งซื้อ	7 (1.77)
ร้านสะดวกซื้อ เช่น 7-Eleven, Family Mart	66 (16.67)
อื่น ๆ เช่น Amway	2 (0.51)
8. ค่าใช้จ่ายในการซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารแต่ละครั้ง	
น้อยกว่า 500 บาท	367 (92.67)
501-1,000 บาท	58 (14.65)
1,001-1,500 บาท	14 (3.54)
1,501-2,000 บาท	5 (1.26)
มากกว่า 2,000 บาท	6 (1.52)
มีคนซื้อมาให้	4 (1.01)
9. คุณลักษณะผลิตภัณฑ์เสริมอาหารที่ทำให้เลือกบริโภค	
ผลิตภัณฑ์เป็นที่นิยม/ ติดอันดับขายดี	48 (12.12)
มีใบรับรองที่ได้มาตรฐานจากองค์กรที่น่าเชื่อถือ เช่น ออย.	281 (70.96)
ราคาถูก/ ไม่แพง	12 (3.03)
ราคาสูง/ แพง	2 (0.51)
สรรพคุณ/ ข้อบ่งใช้	29 (7.32)
ลักษณะบรรจุภัณฑ์	1 (0.25)
ความสะดวกในการซื้อ	9 (2.27)
คำบอกเล่าจากบุคคลที่บริโภคผลิตภัณฑ์แล้วได้ผลที่ต้องการ	12 (3.03)
อื่น ๆ เช่น เพื่อนแนะนำ	2 (0.51)

ตารางที่ 3 พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพ	จำนวน (ร้อยละ)
10. การตัดสินใจบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารต่อ	
บริโภคต่อ	251 (63.39)
ไม่บริโภคต่อ	19 (4.80)
ไม่แน่ใจ	126 (31.82)

ตารางที่ 4 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพ

ปัจจัย	จำนวนพฤติกรรมการบริโภค (ร้อยละ)		OR _{Crude}	OR _{Adj}	95% CI	P-value
	บริโภค	ไม่บริโภค				
คณะที่ศึกษา						<0.001
คณะครุศาสตร์	86 (54.43)	72 (45.57)	1	1	-	
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	50 (71.43)	20 (28.57)	2.09	2.15	1.16-3.98	
คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม	66 (78.57)	18 (21.43)	3.07	3.11	1.69-5.73	
คณะวิทยาการจัดการ	51 (79.69)	13 (20.31)	3.28	3.35	1.68-6.69	
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	18 (90.00)	2 (10.00)	7.53	9.03	1.93-42.11	
รายได้ต่อเดือน						<0.001
น้อยกว่า 5,000	116 (60.73)	75 (39.27)	1	1	-	
5,000 บาทขึ้นไป	155 (75.61)	50 (24.39)	2	2.04	1.28-3.25	
ระดับปัจจัยเอื้อ						<0.001
ต่ำ	11 (36.67)	19 (63.33)	1	1	-	
ปานกลาง	174 (69.05)	78 (30.95)	3.85	4.48	1.69-10.25	
สูง	86 (75.44)	28 (24.56)	5.31	6.06	2.46-14.91	